

Pana Erazima přežily jen dvě děti Kryštof a Markéta; obě byly ještě nezletilé, dvanáctiletý hoch a desíletá dcerka. Mirovický dům Gynterovský přešel do rukou Jana Jiřího ze Švamberka, kdežto mladý Gynter si r. 1605 koupil v Dolních Nerestech tamní deskový statek od Jana st. Dejma ze Strítěže za sumu 7350 kop m. (srv. DZ 179, B-21), a Markéta se vdala někdy před r. 1600 za Viléma Dejma.

Rodovým erbem Gynterů byl žlutý, nedělený štít, v něm poloviční postava hocha, držícího v pravé ruce šíp šikmo vzhůru; barva patrně černá. Týž znak se opakoval také v klenotu. Erb je krásně zachován na náhrobu Erazima Gyntera v kostele sv. Klimenta.

Tím mohl bych skončit kapitulu o šlechtě úřednické, na jejíž význam v našich hospodářských a správních dějinách předbělohorských se často zapomíná. Do dnes není náležitě doceněna skutečnost, že rozkvět předbělohorských latifundií, stejně jako dobře pracující veřejná správa poddaného lidu, byly především zásluhou tohoto úřednictva, jež převážně pocházelo z drobných šlechtických rodin, nebo se do nich povznášelo z rodin měšťanských, jak jsme viděli příklad na Rozích Sosnovcích z Vlkanova. Některé z těchto rodin byly sice cizího původu, jako Fremdarové nebo Gynterové, ale obyčejně již v druhé generaci se počestili. V celé činnosti Erazima Gyntera na př. nelze již zjistiti stopy po jeho německém původu. Byl to patrně vliv českých manželek a ryze českého prostředí, v němž byli činní.

Kromě drobné úřednické šlechty zakupovali se však na měšťanských domech v Mirovicích také okolní šlechtici, kteří kromě šosovního domu v Mirovicích vlastnili pravidelně v okolí některý zemskodeskový statek.

PINTOVÉ BUKOVANŠTÍ Z BUKOVAN

Rod Bukovanských rytířů, jimž podle erbovního znamení se říkalo Pinta, byl rod znamenitý. Erb, který vedle je znázorněn, jest vzat ze světnice Desk Zemských na Pražském hradě, kde je vymalován mezi erby jiných nejvyšších zemských písařů a místopísařů. Jan Pinta Bukovanský z Bukovan dosáhl totiž nejen hodnosti krajského hejtmana Prácheňského, ale za vlády Matyášovy až i místopísařství zemského. Tento Jan byl jedním z nejméně dvaceti dvou dětí svého otce Přibíka, o němž jedině v minulosti Mirovic čteme.

Pintové seděli na Bukovanech již v době Karla IV., odtud se dostali do Chraštic, staveše se také patrony tamního kostela, v době jagellovské byli již také na Životicích, Zbynicích a Újezdci. Dalších zboží, Těchniče, Nestrašovic a řády poddaných v Kozárovicích a Zalužanech, nabyli teprve pan Přibík. Narodil se roku 1535 a roku 1564 se oženil s mladíčkou (patnáctiletou) Justinou Vamberskou

z Rohatec, jež, počínajíc r. 1565, porodila mu neméně než 15 dětí; když po 19 letech zemřela, oženil se se slečnou Stránkou z Budkova, kteráž měla potom opět sedm nebo osm dítek. Pan Přibík se dožil 66 let, jeho druhá žena ho přežila, ale ne o mnoho.

Nejstarší ze synů Přibíkových, Jindřich, měl ošklivou pověst, neboť r. 1589 v hospodské rvačce zabil otce švamberského orlického hejtmana, Jana Žantovského z Nedakřovic, „seděním“ v Mirovicích. Panu Přibíkovi dalo asi mnoho práce, než u mocného souseda tuto krvavou záležitost synovu pospravil. Nicméně dědicem po otci se stal o rok mladší J a n, místopisár království Českého; třetí, resp. pátý syn, neboť dva synové mezi nimi zemřeli mladí, byl hejtmanem J. Mti král. na Poděbradech a šestý, H y n e k, zahynul smrtí hrdinskou v bitvě proti Turkům u Keresztes nedaleko Jágru v Uhrách, v říjnu roku 1596, kde s ním položilo život za svobodu Uherského království neméně než dalších dvacet dva českých šlechticů i s oběma českými plukovníky, Albrechtem Pětipeským z Chyš a Egrberka a Václavem z Lobkovic, sta českých knechtů nečítajíc.

O otci jejich, Přibíkovi, nalezneme v nejstarší mirovické městské knize první zmínku r. 1576, kdy získal odkazem statek švamberského hejtmana Kryštofa Rampacha z Ubory. Držel jej po pět let, ale pak prodal část známému nám Erazimu Gynterovi, svému švagrovi, druhou část radě městské na stavbu radnice, jež bývala potom v sousedství nynější radnice na východní straně náměstí. R. 1589 objevil se však pan Přibík v Mirovicích znova, koupiv od Sejfrýda Mecceroda dům, zvl. Havlovský, jež ten držel jen několik let, nabyv jej od Václava Jankova. Panu Meccerodovi zaplatil však jen závdavek a za ostatek postoupil hypoteku 600 míš. kop na domě Zíkovském. Něco však přece jen onou hypotekou nebylo kryto, neboť do r. 1592 doplácel podíly dcerám po původním majiteli Jankovi, z nichž jedna byla plzeňskou měšťankou Totovou, druhá pak ženou mirovického radního a purkmistra Matěje Kubce.

Sejfrýd Meccerod zatím se zmocnil domu Zíkovského, ale i ten r. 1591 od něho pan Přibík odkoupil, a sice jako obvěnění druhé paní choti a současně už zajištění podílů pro nové dvě dítky, jež mu tato porodila. Ani dvěma měšťanskými domy se však příčinliví manželé nespokojili; ještě téhož roku koupila si paní Stránka na své jméno chalupu Sichrov s nivou, kdysi Víta Sedláře, od slečny Anežky Žantovské. Do r. 1603, kdy ovdovělá paní Stránka tuto nemovitost prodala panu Hynku Rohovi Sosnovci, byl z ní již dvůr, o šesteronásobné ceně. Na ostatních dvou pintovských domech v Mirovicích zůstali dědicové Přibíkovi; jeden dostala dcera Anna z prvního manželství, provdaná za pana Bechyně z Lažan, druhý byl zajištěn pro dítky paní Stránky; které to byly, zatím nevím.

Někteří synové páně Přibíkovi ještě sami zažili pohromu velkého rodového jmění. Obětovali je, zůstavše věrni kalichu. Dědicem zemského místopisáře Jana byl mladší jeho bratr V á c l a v, jenž propadl pokutě za účast na volbě krále Frydrycha, takže sotva zachránil Bukovany a Hoštice, druhý bratr, J a r o s l a v, držící Řeteč, byl konfiskován úplně a přešel do ciziny, syn paní Stránky, Jan Jíří, byl českým důstojníkem a padl v kteréš bitvě r. 1619.

LOUBŠTÍ Z LUB.

Ze vší okolní šlechty nejpevněji s Mirovicemi srostli Loubští z Lub, kteří si pod dlažbou kostela sv. Klimenta vyhledali i místo pro svůj věčný spánek. Byla to česká rytířská rodina z Klatovska; na Mirovicu se objevili na sklonku jagellovské doby. Vilém Loubský kolem roku 1524 koupil poplužní dvůr v Zalužanech; roku 1544 patřil již také mezi držitele domů v Mirovicích, ale příslušná část nejstarší městské knihy chybí; snad nabyt již také tvrze myslínské. Syn páně Vilémův, Jan, požádal roku 1553 patrona mirovického kostela, vdovu po panu Ratmírovi ze Švamberka, aby si rod Loubských mohl zřídit pod chrámem hrobku, do níž potom brzy byli pohřbeni oba jeho rodiče, které sám již r. 1563 následoval. Po předčasné jeho smrti stal se držitelem tvrzi a dvorů v Zalužanech a Myslině mladší jeho bratr Adam, který pilně rozmnožoval otcovský majetek, koupil nových poddaných od pana Kryštofa ze Švamberka. Zmíněný dům v Mirovicích

připadl však jinému z bratrů, jménem Chvalovi. Chval Loubský koupil r. 1568 v Mirovicích nově dům šosovní po rychtáři Núnovi, který tehdy držel Martin Starý, a to za 432 kopu gr. m., ale po třech letech, ještě nedoplačený, postoupil jej zase mladému Núnovi Václavovi, takže zůstával stále jen při jednom domě. Za choť pojal Annu Bukovanskou, a ačkoli jen krátce spolu žili (1564—1571), měli šest dětí, z nichž čtyři byli synové. Paní Anna, ovdověvši, provdala se znova za Erazima Gyntera, s nímž měla ještě dvě děti, jež vychovávala společně s dětmi Loubských. Synové páně Chvalovi sice po otci by bývali mnoho nepodědili, ale za to se stali nástupci svého bezdětného strýce Adama. R. 1593 vystupují ještě všichni čtyři jako spolukolátoři kostela sv. Klimenta: Ladislav, Jan a Frydrych žili na Zalužanech, mladší Hynek se usadil zprvu ve Štěkni, ale později koupil Myslín a Horosedla. Do r. 1597 zemřeli bratři Ladislav a Frydrych, takže celý statek zalužanský zůstal Janovi, jenž se tehdy oženil se slečnou Zuzanou z Lokšan a na Březnici. Hynek vytvořil ze svého Myslína r. 1596 slušné panství, přikoupiv k němu Pliškovice, Bor, Stražiště a Lhotku za 8500 kop m.

Mirovický dům Loubských byl v této době patrně také v držení pana Hynka, soudě alespoň z jeho styků a jednání s Žantovskými z Nedakřovic. Jméno „soused mirovický“ dává však často už citovaná městská kniha teprve zase r. 1636 jeho bratranci Brikcímu Ctiborovi, který se stal dědicem mirovického domu a oženil se s Janou Žantovskou, kteráž byla dcerou výše už zmíněného Václava nejst. Žantovského a jeho cnoti Markéty, roz. z Palataje.

Myslínský pan Hynek Loubský měl čtyři syny, dva zemřeli patrně mladí, dva se po jeho smrti r. 1614 ujali Myslína, ale jeden po r. 1627 odešel pro viru do ciziny a stal se saským důstojníkem (Frydrych). Druhý, Adam ml., byl pánem na Myslíne a r. 1635 koupil od vdovy Žantovské její dvůr a mlýn v Podskalí, čímž mizí poslední zbytek mirovického jmění Žantovských. Oba objekty byly pak připojeny k Myslínu a přestaly náležet do Mirovic. Pan Adam měl od r. 1636 splácet Podskalí 50 kopami ročně paní Janě Loubské v Mirovicích. Patrně již její matka Markéta zemřela.

Její manžel, Brikcí Ctibor Loubský z Lub, byl posledním Loubským v Mirovicích a spolu posledním šlechtickým sousedem městským.

*

Kromě rodin právě uvedených lze zjistit z mirovické městské knihy, že tam po pět let držela jeden šosovní dům také paní *A f r a V o r e i s k á z T a m f e l d u*, nebo-li podle zápisu „ze Štamfeldu“; byla to asi hodně malá chalupa, neboť ji r. 1589 prodala Danieli Pekařovi za 50 míš. kop. Podle akt České komory (archiv min. vnitra S 15/14 - 1. pres. 1. I. 1569) dlužil tehdy berní člen rytířského stavu *K r y š t o f Ž a m p a c h z e Ž a m p a c h u v M i r o v i c i c h* v kraji Prácheňském. Protože v městských knihách nelze jej nalézt a protože byl veden jako samostatný kontribuent, patřil mu patrně nějaký stateček zemskodeskový. Není vyloučeno, že jinde, a že v Mirovicích se v té době pouze zdržoval, snad jako příbuzný některé z rodin právě uvedených.

Ovšem i orlická vrchnost měla v Mirovicích své nemovitosti. Byl to především poplužní dvůr, jenž při dělení panství zvíkovského r. 1584 čítal 4½ lánů;

krátkou dobu byl v držení domu Gynterovského, r. 1591 koupil pan Jan Jiří

z *Š v a m b e r k a* své choť mlýn po mlynáři Jakubovi a sobě dům od Jiřího Havlíčka, na němž r. 1601 usadil žida Jeronyma, prodav mu jej za 250 m. kop, a r. 1610 koupil nový dvůr „Sichrov“ po bývalém svém hejtmanu Hynku Rohovi Sošnovci z Vlkanova. Po konfiskaci švamberského panství r. 1621 přešly všechny tyto nemovitosti na nového pána orlického, Hanuše Oldřicha z *Ě g g e n b e r k a*.

Počet urozených mirovických sousedů v době předbělohorské snad překvapí. Přiznám se, že překvapil i mne. Svědčí nepochybně o značném hospodářském rozvoji tohoto městečka. V době, kdy selský grunt byl odhadován na 200 kop m., prodávají se měšťanské domy v Mirovicích za čtyři až šest set. Město, nadané již tehdy výročními trhy a varním právem, s pravidelným trhem týdenním, pěti řemeslnickými cechy, lázní, několika hospodami, šesti pekaři a více než tuctem řezníků a s třemi vrchnostenskými židovskými rodinami, musilo mít patrně značnou životnost a uplatňovat se v řemeslech i v obchodě. Ochrana mocné vrchnosti, jakou byli Švamberkové, přispívala patrně k oblíbě městečka u urozených sousedů.

To, co jsem vylíčil, prozrazuje současně, jak mnoho bylo až do bělohorské doby v našem národě drobné šlechty. Mnozí z ní neměli již deskového jmění, takže se nesetkáme s jejich jmény v rejstřících Desk Zemských, nenalezneme jich ve skříních reversů k zemi, neboť v našem království bydlili od staletí, ba snad od tisíciletí, nejsou mezi relátory zemských sněmů, neboť neměli na to, aby se po týdny a měsíce vydržovali v Praze na sněmě, nebo, nemajíce již deskového statku, na sněm nemohli. Mnozí z nich jistě majetkem nevynikali nad

selského láníka, neřku-li dvojláníka, tím méně ovšem nad pražského, nebo pračatického kupce a nákladníka, ale vědomí rodové urozenosti v nich trvalo. Majíce ochranu v starých panských českých rodech a nacházejíce u nich obživy jako úředníci, udržovali si šlechtické povědomí, tvoříce jakousi klientelu mocného velmože.

Bélohorský převrat je zasáhl smrtelně. Mnozí volili mezi svobodou a zemí v ten smysl, že odešli ze země. Jiní odejít musili. Nový hrabě, a brzy již kníže, Eggenberg, si přivedl na Orlik vlastní úřednictvo ze Štýrska a Čechy napříště mohl potřebovat jen jako šafáře nebo biřice. Pak přišly pohromy dlouhé války, jež na Orlicku nadělala veliké škody již r. 1619 a 1620; drobná šlechta, připravená o to málo, jež měla, odcházela. Staří umírali a mladí vstupovali do vojenských služeb švédských nebo císařských, slečny, nedostaly-li se do fraucimoru k paní kněžně, ztrácely se za bratry v cizině, nebo našly záhy cestu do klášterů. Tak mizela předbélohorská Čechie. Sociální kontrasty se prohloubily, na venku vedle vznešeného cizího knížete a jeho cizích úředníků zůstával jen robotný sedlák a válkou ožebračený a novou vrchností stisknutý, ba i robotou obtížený měšťánek. V roce Berní roly není již v Mirovicích ani jednoho urozeného souseda na městském domě, ale třicet let poté dostává městečko od své vrchnosti nové privilegium, jež „nadává“ je panskou hospodou a měšťany robotami.

*

Také v okolních vesnicích se setkáváme s pozoruhodným zjevem, že tam vedle švamberského deskového dvora, nacházíme urozené osobnosti, sedící na selských gruntech, poplatných Švamberkům. I mezi šlechtou — abychom tak řekli deskovou — nalezneme však některé rodiny takřka neznámé: tak kakovický Sejfrýd Meceroď z Reichwaldu, ani jediné stopy ve všech rodopisných sbírkách a příručkách jsem nenalezl po rodině Mišovských z Bodláku, a přece v Mišovicích seděl až do r. 1600 urozený pán Jan Mišovský z Bodláku, který toho roku prodal svůj dvůr za 800 míš. kop choťi pana Jana Jiřího ze Švamberka, Elišce, rozené hraběnce Colonové z Felsu. (DZ. 173, N. 21.) Před tím seděl tam jeho otec, jenž se jmenoval Jakub. Hodinu cesty k jiho-východu, v Rakovicích, seděl r. 1611 Jan Bečka z Nepřejova; také o něm nelze zjistiti nic bližšího. Drobnou vrchností byl jistě i mladší Gynter z Moren v Dolních Nerestcích a docela nic se mi nepodařilo zjistit o rodu Rampachů z Úbory. U Jana Loubského v Zalužanech byl r. 1604 urozený pán Volf z Hánů; přišel mu svědčit do Mirovic. Snad jeho úředník. — Sami Loubští z Lub nevynikalí mnoho nad tuto urozenou drobotinu a stejně asi velcí jako oni byli Dejmové ze Strítěže na Poohoří a Tluksové Vrábští na Drahenicích a menší zase Běšínové z Běšin na Svudčicích, nebo paní Černínka na Mejšlovicích.

Jak dokonale bylo odšlechtěno Mirovicko po stu letech: kníže, resp. kněžna z Eggenberků na Orlice, hrabě Kolowrat na Březnici, hrabě Wratislav v Čimelicích a potom již jen robotní sedláci a robotující, chudobní a ustrašení měšťánkové.

*

(Reprodukce erbů byly pořizeny fotokopii z Renzovy sbírky erbů a z Vunšvicovy Genealogické sbírky v archivu země České.)